

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการใช้สถานที่ขังแทนเรือนจำ ในระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี¹

พิทยา พุทธานู²

สืบเนื่องจากรัฐมีความจำเป็นที่จะต้องมีการควบคุมตัวผู้ที่ต้องสงสัยว่ากระทำความผิด ที่อยู่ในระหว่างการสอบสวนหรืออยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล ซึ่งการส่งบุคคลดังกล่าวเข้าสู่เรือนจำขังไม่แตกต่างกับการที่บุคคลดังกล่าวต้องไปรับโทษ เพราะต้องถูกจำกัดเสรีภาพโดยสิ้นเชิง ต้องแยกจากครอบครัว สูญเสียหน้าที่การงาน ขาดรายได้ ไม่แตกต่างกับผู้ต้องโทษตามคำพิพากษา ทั้งที่ก็ต้องถือว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้บริสุทธิ์ และไม่ควรต้องได้รับการปฏิบัติด้วยมาตรฐานเดียวกับบุคคลที่ต้องโทษในทางอาญาแล้ว นอกจากนั้นการควบคุมตัวบุคคลในเรือนจำยังส่งผลให้ให้รัฐต้องสิ้นเปลืองงบประมาณแผ่นดิน อันเป็นภาษีของประชาชนในการควบคุมตัวและเลี้ยงดูนักโทษเหล่านี้เป็นจำนวนมาก³ ด้วยเหตุนี้เอง ภาครัฐจึงเริ่มค้นหาแนวที่เหมาะสมแทนการจำคุก ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. 2550 จึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 89/1 และมาตรา 89/2 เพื่อกำหนดมาตรการอื่น ๆ ในการควบคุมตัวผู้ต้องหา จำเลยและผู้ต้องขัง แทนการจำคุกในเรือนจำ หรือที่เรียกว่า “สถานที่ขัง” แต่ยังไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้สถานที่ขังแทนเรือนจำในระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎกระทรวง กำหนดสถานที่อื่นที่ใช้ในการขัง จำคุก หรือควบคุมผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุด พ.ศ. 2552 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องยังมีปัญหาเกี่ยวกับการนำกฎหมายดังกล่าวไปบังคับใช้ในทางปฏิบัติ ทำให้เกิดปัญหาหลายประการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติของผู้ต้องหาหรือจำเลย

จากการศึกษา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 89/1 วรรคแรก กำหนดว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะร้องขอให้ควบคุมตัวจำเลยหรือผู้ต้องหาในสถานที่ขังได้ “เมื่อมีเหตุจำเป็นระหว่างการ

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการใช้สถานที่ขังแทนเรือนจำในระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์สุชสมัย สุทธิบัติและคณะกรรมการสอบ คือ ศาสตราจารย์ พิเศษ ปัญญา สุทธิบัติและรองศาสตราจารย์ประเทือง ธนียผล

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ นัทธิ จิตสว่าง, “มาตรการทางเลือกในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดเพื่อแก้ปัญหานักโทษล้นคุก,” Online Available

URL: <http://www.correct.go.th/copsura/about/prisoner.htm>, 2562, (กรกฎาคม, 8).

สอบสวนหรือการพิจารณา” แต่ไม่สามารถใช้สถานที่ซึ่งแทนการขังผู้ต้องหาหรือจำเลยในระหว่างการพิจารณาคดีได้ หากไม่เป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้นก็ต้องขังผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ในเรือนจำ ซึ่งยังเป็นหลักการควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยในระหว่างการพิจารณาตามปกติ ส่วนการใช้สถานที่ซึ่งกลายเป็นข้อยกเว้นของกฎหมาย เมื่อต้องมีเหตุจำเป็นและต้องมีการยื่นคำร้องต่อศาลเป็นกรณีพิเศษเท่านั้น

การกำหนดให้ต้องมีการยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้มีการใช้สถานที่ซึ่งข้างต้น เป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในข้อสำคัญด้วยการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และขัดแย้งต่อสิทธิที่รัฐธรรมนูญ⁴ ซึ่งสันนิษฐานว่าบุคคลนั้นเป็นผู้บริสุทธิ์ที่เรายังไม่มีคำพิพากษาว่าบุคคลนั้นเป็นผู้กระทำความผิดอย่างชัดเจน⁴

โดยหลักแล้วรัฐจึงไม่มีสิทธิควบคุมตัวบุคคลนั้นและจะต้องปล่อยตัวชั่วคราวเท่านั้น โดยควรจะหลีกเลี่ยงการควบคุมตัวบุคคลนั้นให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ การที่จะควบคุมตัวบุคคลด้วยวิธีการใด ๆ ก็ตามควรเป็นทางเลือกสุดท้าย การควบคุมตัวบุคคลดังกล่าวไว้ภายใต้อำนาจรัฐควรจะต้องปรากฏว่ามีเหตุจำเป็นเพื่อความสะดวกเรียบร้อยของบ้านเมือง และเพื่อป้องกันการหลบหนี เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาคดี และการลงโทษผู้กระทำความผิดเท่านั้น และควรกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลนั้นน้อยที่สุด

จากการศึกษา มลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะอยู่ในสถานที่ซึ่ง กล่าวคือ คุณสมบัติของบุคคลที่สามารถพักอาศัยศูนย์แก้ไขผู้กระทำความผิดในชุมชน (Residential Community Corrections Facilities (RCCFs) ระหว่างการพิจารณาของศาล ได้แก่ เป็นผู้ถูกกล่าวหาที่ยังอยู่ระหว่างการพิจารณาคดีของศาล หรือต้องคำพิพากษาของศาลแล้วแต่คดียังไม่ถึงที่สุด สามารถพักอาศัยในสถานที่แห่งนี้ได้ และต้องไม่เป็นบุคคลที่เคยได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวแต่ทำผิดเงื่อนไขที่ศาลกำหนดหรือหลบหนี หรือหนีออกจากสถานที่หรือโครงการแก้ไขชุมชนภายในหนึ่งปีก่อนที่จะเข้ามาพักอาศัย⁵

เมื่อกำหนดให้การถูกควบคุมตัวในสถานที่ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ต้องหาหรือจำเลยแล้ว จึงควรกำหนดข้อยกเว้นของการใช้สถานที่ซึ่ง โดยควรกำหนดให้เป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่รัฐ มีหน้าที่ในการใช้ดุลพินิจในการจะต้องยื่นคำร้องขอเพื่อจำกัดสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยในระหว่างพิจารณาบาราย ให้ต้องถูกควบคุมตัวไว้ในเรือนจำแทนสถานที่ซึ่ง เฉพาะในรายที่ลักษณะการกระทำความผิดที่ร้ายแรงหรือมีความเสี่ยงที่จะหลบหนี มีความเสี่ยงที่จะกระทำความผิดซ้ำ หรือไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน บางกรณีจำเป็น

⁴ บรรเจิด สิงคะเนติ, หลักพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ (กรุงเทพมหานคร: วิทยุชน 2543), หน้า 46.

⁵ Residential Community Corrections Facilities (RCCFs) [Online]. Available URL: <https://www.denvergov.org/content/denvergov/en/departments-of-safety/alternative-corrections/community-corrections/residential-programs.html>, 2019, (June 18).

เฉพาะรายไป หรือผู้ต้องหาหรือจำเลยในระหว่างพิจารณาบางรายให้ต้องถูกควบคุมตัวไว้ในเรือนจำ ในรายที่เคยใช้มาตรการอย่างอื่นแล้วปรากฏว่ามีการหลบหนีหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ ก็จะต้องถูกควบคุมตัวอย่างเข้มงวดในเรือนจำอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ไม่ให้เกิดการก่อกวน การข่มขู่พยานหรือการกระทำความผิดซ้ำ หรือเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีป้องกันการหลบหนี

2. วิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับรูปแบบของสถานที่ขัง

จากการศึกษาข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติกลับไม่พบที่มีการจัดตั้งสถานที่ขัง ซึ่งเป็นสถานที่อื่นนอกจากเรือนจำเพื่อใช้ในการควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยที่อยู่ระหว่างการสอบสวน หรือระหว่างการพิจารณาคดีเกิดขึ้นจริงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

จากการศึกษาสถานที่ขังของต่างประเทศพบว่า ในประเทศอังกฤษ The Offender Management Act 2007 สถานที่ที่สำนักงานคุมประพฤติแห่งชาติกำหนดให้อาศัยอยู่ (National Probation Service Approved Premise (Hostels)) สถานที่แห่งหนึ่งเปรียบเสมือนบ้านแห่งใหม่ของผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด ซึ่งมีลักษณะเป็นอพาร์ทเมนต์ต่างๆ ไปถึงรัฐบาลเช่าเหมาไว้ในแหล่งชุมชนต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดและต้องถูกควบคุมตัวมาพักอาศัยตามเงื่อนไขของศาล ซึ่งมีสถานที่ที่ได้รับอนุญาต 100 แห่ง ซึ่งผู้ต้องหาหรือจำเลยสามารถที่จะเลือกพักอาศัยในสถานที่ที่ใกล้ที่ทำงาน หรือสถานศึกษา หรือใกล้ครอบครัวของตนเองได้ตามสะดวก จึงไม่ได้รับผลกระทบต่อการใช้ชีวิตมากนัก ซึ่งในแต่ละแห่งจะรองรับผู้อยู่อาศัยจำนวน 12 – 30 คนเท่านั้น โดยกำหนดอัตราส่วนพนักงานต่อผู้อยู่อาศัยหนึ่งต่อห้าต่อเจ้าหน้าที่ผู้ดูแล โดยส่วนใหญ่ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการฝึกฝน ขณะที่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ทำงานในตอนกลางคืนอาจมาจากบริษัทรักษาความปลอดภัยเอกชน ผู้ถูกกล่าวหาที่จะพักอาศัยในหอพักคุมประพฤตินี้ได้ ต่อเมื่อ ศาลอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวโดยกำหนดเงื่อนไขให้ต้องพักอาศัยในหอพักคุมประพฤติ โดยมักจะมีการแบ่งแยกตามประเภทของความผิดที่ถูกกล่าวหา และสถานที่นี้จะถูกควบคุมโดยอาสาสมัครและเจ้าหน้าที่ของรัฐ⁶

ส่วนมลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา มีการจัดตั้งศูนย์แก้ไขผู้กระทำความผิดในชุมชน (Residential Community Corrections Facilities (RCCFs)) ซึ่งเป็นทั้งสถานที่ควบคุมตัวผู้กระทำความผิดที่คดียุ่ระหว่างพิจารณา และเป็นสถานที่จำคุกแทนเรือนจำสำหรับผู้ต้องโทษที่ศาลกำหนดให้ใช้มาตรการลงโทษในชุมชน ที่ผู้กระทำความผิดจะต้องพักอาศัยอยู่ในศูนย์ที่จัดไว้ในชุมชน ซึ่งผู้กระทำความผิดสามารถออกจากศูนย์นี้ได้ ก็ต่อเมื่อจะต้องได้รับการอนุญาตล่วงหน้า ทั้งต้องมีการจำกัดวัตถุประสงค์และระยะเวลาโดยผู้ที่พักอาศัยในสถานที่นี้จะต้องเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย โดยที่ผู้ที่ควบคุมตัวในศูนย์สามารถที่จะได้รับการจ้างงาน โดยหักค่าจ้างเป็นค่าที่พักอาศัยแล้ว จะได้รับอนุญาตให้ชำระเงินค่าเลี้ยงดูบุตร หรือชดเชยความเสียหายให้กับ

⁶ Approved Premises, Online Available URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Approved_Premises 2019, (June, 15).

ผู้เสียหาย ลักษณะของศูนย์แก้ไขผู้กระทำความผิดในชุมชนนั้น มีทั้งที่รัฐเป็นผู้จัดสร้างและเอกชนได้สัมปทานในการจัดสร้างและจะควบคุมตัวบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลในรัฐนั้น ๆ เท่านั้น⁷

ซึ่งแนวทางที่เหมาะสมในการจัดตั้งสถานที่อื่นแทนเรือนจำ สำหรับใช้เป็นสถานที่ซึ่งผู้ต้องหาหรือจำเลยที่อยู่ในระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดีของศาลในประเทศไทย คือ สถานที่ที่สำนักงานคุมประพฤติแห่งชาติกำหนดให้อาศัยอยู่ (National Probation Service Approved Premise (Hostels))

3. วิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับระยะเวลาในการควบคุมตัวในสถานที่ขัง

การจำคุกเฉพาะวันที่กำหนด มาตรา 89/2 วรรคหนึ่ง (2) ก็ยังคงบังคับใช้จำกัดอยู่เฉพาะจำเลยแทนเรือนจำ เมื่อบุคคลนั้นเป็นนักโทษเด็ดขาดซึ่งได้โทษจำคุกมาแล้วระยะหนึ่ง กล่าวคือ เป็นผู้ที่รับโทษจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของกำหนดโทษตามที่ระบุไว้ในหมายศาลที่ออกตามคำพิพากษานั้น หรือไม่น้อยกว่า 10 ปี ในกรณีต้องโทษจำคุกเกินสามสิบปีขึ้นไปหรือจำคุกตลอดชีวิต ตามที่กฎหมายกำหนดไว้แต่ไม่สามารถนำมาบังคับใช้กับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่อยู่ในระหว่างการสอบสวนหรืออยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล ร่วมกับการควบคุมตัวในสถานที่อื่นนอกจากเรือนจำหรือสถานที่ควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวนที่ไม่ใช่เรือนจำ ตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 89/1 ได้มีการควบคุมตัวจำเลยหรือผู้ต้องหาเต็มเวลา

จากการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับระยะเวลาในการควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยที่อยู่ในระหว่างสอบสวนหรือในระหว่างพิจารณาคดีของศาล ในสถานที่อื่นนอกจากเรือนจำของประเทศอังกฤษ ทำให้ทราบว่า ผู้ถูกกล่าวหาที่จะพักอาศัยในหอพักคุมประพฤตินี้ได้ต่อเมื่อ ศาลอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวโดยกำหนดเงื่อนไขให้ต้องพักอาศัยในหอพักคุมประพฤตินี้ในเวลาที่กำหนดเท่านั้น ไม่ใช่การควบคุมตัวแบบเด็ดขาดตลอดเวลา ผู้ต้องหาหรือจำเลยสามารถไปทำงานหรือไปเรียน เดินทางไปไหนมาไหนในอาณาเขตที่กำหนดไว้ได้ตามปกติ เพียงแต่ต้องกลับมาพักอาศัยในสถานที่ขังตามเวลาที่กำหนดเท่านั้น โดยจะมีการแบ่งแยกตามประเภทของความผิดที่ถูกกล่าวหา และสถานที่นี้จะถูกควบคุมโดยอาสาสมัครและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ส่วนมลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา กำหนดว่าในการควบคุมตัวโดยวิธีการคุมขังผู้ต้องขังไว้ในที่พักอาศัย มีถึง 8 วิธีการ เช่น การควบคุมตัวแบบ 24 ชั่วโมงโดยไม่สามารถที่จะออกจากบริเวณที่กำหนดได้เลย การคุมขังเพียงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง เช่น เฉพาะตอนกลางคืนส่วนในเวลากลางวันผู้ต้องหาสามารถที่จะออกไปทำงาน ไปเรียนหรือทำธุระส่วนตัวใดๆก็ได้ การอนุญาตให้ออกจากสถานที่กำหนดในบางวัน เช่น วันเสาร์อาทิตย์เพื่อไปประกอบพิธีกรรมทางศาสนา หรือการกำหนดเป็นช่วงเวลาที่ชัดเจน โดยผู้กระทำความผิดที่อยู่ในศูนย์นี้ต้องไม่อยู่บ้านตนเอง จะต้องทำงานไม่ว่าจากงานประจำหรือได้การทำงานบาง

⁷ วรจกมล สุจริตกุล, “นักโทษเด็ดขาดกับสิทธิตามกฎหมาย,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533), หน้า 179-180.

ช่วงเวลา หรือไปโรงเรียน และการออกจากศูนย์นี้โดยเหตุผลอื่น ๆ ต้องขออนุญาตล่วงหน้า ทั้งยังต้องถูกจำกัดด้วยเวลาที่แน่นอน⁸

4. วิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้จำกัดการเดินทางของผู้ถูกขัง

บทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดไว้ให้ไม่สามารถใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ร่วมกับการใช้สถานที่ขังได้ จากการศึกษากฎหมายต่างประเทศ พบว่าแนวทางของประเทศอังกฤษ ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทาง และอาณาเขตของผู้ถูกจำกัด สามารถนำมาใช้ร่วมกับการควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยในสถานที่ขัง ซึ่งอยู่ในระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีของศาลได้

ส่วนมลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา กำหนดแนวทาง เกี่ยวกับการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทาง และอาณาเขตของผู้ถูกจำกัด หรือผู้ซึ่งศาลมีคำสั่งให้จำคุกโดยวิธีการอื่นที่สามารถจำกัดการเดินทางและอาณาเขตของผู้นั้น มาใช้ร่วมกับการควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยที่อยู่ในระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีของศาล พบว่า ศาลสามารถกำหนดให้มีการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ร่วมกับการควบคุมตัวในสถานที่อื่นนอกจากเรือนจำ หรือการปล่อยตัวชั่วคราว โดยบุคคลนั้นต้องไม่มีหมายศาลหรือคำสั่งจากศาลอื่น ต้องไม่มีประวัติอาชญากรรมภายในเวลา 5 ปี ในข้อหาทำร้ายร่างกายที่รุนแรง รวมทั้งข้อหาข่มขืน การรุกรานทางเพศกับเด็ก ปล้นทรัพย์ จำหน่ายสารที่ควบคุมหรือกัญชาฆ่าผู้อื่นโดยใช้ยานพาหนะ หนีประกันศาล หรือต้องไม่เจ็บป่วยร้ายแรง และต้องมีความสามารถในการทำงานเป็นปกติ ส่วนกรณีผู้ต้องโทษความผิดทางเพศที่เป็นอันตราย (Sexually Dangerous Predator) จะต้องถูกกำหนดให้สวมใส่ระบบการควบคุมผู้ต้องโทษด้วย⁹ โดยการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) โดยศาลสามารถที่จะกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ ประกอบการควบคุมตัวได้ด้วย เช่น กำหนดให้ปฏิบัติตามคำสั่งศาลหรือเงื่อนไขพิเศษของการคุมขัง ซึ่งรวมทั้งคำสั่งโดยตรงไม่มีในสัญญาหรือคำสั่งที่ทำขึ้นไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมกับผู้เสียหายหรือบุคคลที่เข้ามาหรืออยู่ใกล้กับที่คุมขัง การจำกัดและควบคุมการใช้เครื่องมือแอลกอฮอล์ การห้ามออกจากบ้านยามวิกาล การจำกัดการทำงานและการจ้างงาน เป็นต้น ซึ่งแนวทางนี้ทำให้การควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยมีความยืดหยุ่นมากขึ้น

จากการศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ปัญหาการใช้สถานที่ขังแทนเรือนจำในระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี สามารถเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

⁸ ชีต้า ธนจิตติวงศ์, “การควบคุมผู้ต้องหาโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553), หน้า 70.

⁹ ชีต้า ธนจิตติวงศ์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 68.

1) ควรแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 89/1 วรรคแรก โดยแก้ไขเป็นว่า “ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นต้องขังผู้ต้องหาหรือจำเลยในระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณา ให้ศาลจะมีคำสั่งให้ขังผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ในสถานที่อื่นตามที่บุคคลดังกล่าวร้องขอ หรือตามที่ศาลเห็นสมควรนอกจากเรือนจำ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นอย่างอื่น เมื่อพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ผู้บัญชาการเรือนจำ หรือเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่จัดการตามหมายขังร้องขอ หรือเมื่อศาลเห็นสมควร ศาลจะมีคำสั่งให้ขังผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ในเรือนจำแทน ในการนี้ ศาลจะกำหนดระยะเวลาตามที่ศาลเห็นสมควรก็ได้”

2) ควรตรากฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการใช้สถานที่ขังกับผู้ต้องหาและจำเลยในระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี พ.ศ..... เพื่อกำหนดคุณสมบัติของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีสิทธิพักอาศัยในสถานที่ขัง คือ ต้องเป็นผู้ถูกกล่าวหาที่ยังอยู่ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลหรือต้องคำพิพากษาของศาลแล้วแต่คดียังไม่ถึงที่สุด สามารถพักอาศัยในสถานที่แห่งนี้ได้ หรือบุคคลที่เคยได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวแต่ทำผิดเงื่อนไขที่ศาลกำหนดหรือหลบหนี หรือหนีออกจากสถานที่หรือโครงการแก้ไขชุมชนภายในหนึ่งปีก่อนที่จะเข้ามาพักอาศัย

3) ควรมีการตรากฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และจัดตั้งสถานที่อื่นที่ใช้ในการขัง จำคุก หรือควบคุมผู้ต้องหา จำเลย ในระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี ของเอกชน พ.ศ..... เพื่อกำหนดคุณสมบัติของสถานที่ดังกล่าว และกำหนดอำนาจให้รัฐสามารถใช้พื้นที่ของเอกชนและการบริหารจัดการสถานที่ดังกล่าวเพื่อให้เป็นสถานที่ขังผู้ต้องหาหรือจำเลยที่อยู่ระหว่างการพิจารณาคดีของศาล โดยแยกตามจังหวัดให้ครอบคลุมทุกภาคของประเทศไทย เพื่อจะใช้ควบคุมตัวผู้ต้องขังได้ตามประเภทการกระทำความผิดและไม่กระทบกระเทือนต่อความเป็นอยู่ของบุคคลนั้นมากนัก เนื่องจากยังไม่ถือว่าเป็นการลงโทษ

การเข้าสถานที่เอกชนจะประหยัดงบประมาณของรัฐ และสามารถเอื้ออำนวยต่อการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างรวดเร็วกว่าการที่รัฐจะดำเนินการจัดสร้างสถานที่ขังเอง เป็นการแก้ปัญหาในระยะสั้นที่ได้ผลดี และการใช้สถานที่ของเอกชนจะสามารถทำให้รัฐสามารถเลือกทำเลที่ดี การขนส่งสาธารณะสะดวก ทำให้เกิดประโยชน์กับตัวผู้ต้องขังอีกด้วย

4) ควรเพิ่มเติมอำนาจให้ศาลสามารถที่จะสั่งให้ขังผู้ต้องหาหรือจำเลยเฉพาะวันเวลาที่กำหนดได้ เช่น การควบคุมตัวแบบ 24 ชั่วโมงโดยไม่สามารถที่จะออกจากบริเวณที่กำหนดได้เลย การคุมขังเพียงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง เช่น เฉพาะตอนกลางคืนส่วนในเวลากลางวันผู้ต้องหาสามารถที่จะออกไปทำงาน ไปเรียนหรือทำธุระส่วนตัวใด ๆ ก็ได้ การอนุญาตให้ออกจากสถานที่กำหนดในบางวัน เช่น วันเสาร์อาทิตย์เพื่อไปประกอบพิธีกรรมทางศาสนา หรือการกำหนดเป็นช่วงเวลาที่ชัดเจน

5) ควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 89/1 โดยกำหนดให้ศาลสามารถที่จะนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ มาใช้ร่วมกับการติดตามตัวผู้ต้องขังหรือจำเลยที่ออก

จากสถานที่ขังได้แต่ทั้งนี้ก็มีข้อยกเว้นสำหรับ ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีนี้เสีย เคยมีประวัติการกระทำ ความผิดในข้อหาที่ร้ายแรง มีประวัติดังกล่าว นอกจากนั้นจะต้องไม่เจ็บป่วยร้ายแรง และต้องมีความสามารถในการทำงานเป็นปกติ ซึ่งการกำหนดคุณสมบัติเหล่านี้ช่วยคุ้มครองความสงบเรียบร้อยของ สังคม และเอื้ออำนวยต่อประโยชน์ในการพิจารณาคดีของศาลป้องกันการหลบหนีได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

บรรเจิด สิงคะเนติ. **หลักพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ.**

กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน 2543.